

ROMÂNULUL.

11 IULIU 1863.
ANUL VII.
LUMINĂZĂ-ȚA
ȘI VEI FI.

DIARIU POLITIC, COMERCIALE, LITERARIU.

(ARTICOLELE TRAMISE ȘI NEPUBLICATE SE VORU ARDE)

Directorul diariului: C. A. Rosetti. — Gerante răspunzătorii: Anghel Ionescu.

Pentru abonare și reclamară se voru adresa la Administratorul diariului D. C. D. Aricescu, Pas. Român No. 13.

Abonarea pentru districtul pe an. 152 lei
Șase luni 76 —
Trei luni 38 —
Abonamentele încep la 1 și 16 ale fiecărei luni
Ele se fac în district la corespondința diariului și prin poste.
La Paris la d. Halleguin, rue de l'ancienne comédie, 5; pe trimestru 20 franc.
In Austria la direcțiile postale și la agențele de abonare, pe trimestru 10 fiorini argintiu valută austriacă.

JOU I
ANUL VII.
VOIESCE
SI VEI PUTÈ.

Va eși în loto dille afară de Luna și a doua și după Serbătoria.

Abonarea pentru Bucuresci pe an. 128 lei
Șase luni 64 —
Trei luni 32 —
Pe lună 11 —
Unu esemplariu 24 par
Inscințările linia de 30 litere 1 leu
Inserțiun și reclame linia 3 lei

OSOIU, moșie a Statului, s'a dat de către călugării străini, supt nume de schimb, d-lui Vornicul N. Doan. Această spoliare a averilor Statului s'a făcut, în contra legilor și a ordinațelor de către unu tribunal, care încă a recunoscut prin acti judicătorescu pe călugării străini **PROPRIETARI DE VECI** ai averilor române.

Ministeriul scie, și confirmă prin tăcerea sa, **spoliarea averilor Statului și dreptul dat călugărilor străini de proprietari de veci** ai averilor națiunii române. Cine dă Moșia cea mică este înverderat că va da și moșia cea mare.

Domnule directoriu,
Bine-voit a trece și pe suscrisul între aceia cari, conformându-se voturilor Adunării naționale, voru refusa d'a plăti imposite nevotate. Voiu plăti pe lunele Ianuaru și Fevruari; d'aci înainte însă nici uă para!

Primiți, d-le etc.
Ghiș Gheorgescu

REVISTA POLITICA.

BUCUREȘCI, 10/22 Cuptor.

„La 3—15. Iuliu s'a lovit oștirea cu uă colona de Poloni. Acești-eră în număr de 300 omeni și s'adunaseră spre a se organiza în pădurile locului. La apropierea trupelor s'a deschis focul de ambe părți; unu soldatu și mai mulți poloni au ramas morți; alții au fost vulnerați și 60 au fost făcuți prizonieri.“

Acestea le spune *Gazetta de Posen* de la 5—17 Iuliu că s'au întâmplat lângă Miloslaw între trupele prusiane și Polonii rescuțați pentru redobindirea Patriei lor.

FOIȚA ROMANULUI
OMENII ONEȘTI.

PĂRTEA A TREIA.

LI.

Când uă femeia onestă, pin'aci virtosă, a comis uă antiță greșelă, ea fuge de omul ce a sedusu-o, și, temindu-se d'a fi dărită, se grăbește a se întorcu în casa conjugale unde dormu copii sei. La primii pași ce face în străta, îi e frică de ori ce. Aruncă în loto părțile căutătore furșitate spre a vedea d'o privesce cineva, și, ca cum greșelă sea ar fi scrisă pe frunte-i, pudorea ce-i mai remane o siliesce a înclina capul. Daru cu cătu înainteză, ea simpte că pericolu se depărtă și devine mai mic. Turburarea sea se impucineză, agitarea sea s'alină, pucinu câte pucinu își recapetă curagiulu și se îmbărbăteză așia de tare în cătu în fine ride ea însăși de frica sea.

Mai adineaori unu cuvintu, unu gestu, unu nimicu ar fi fostu destul ca s'o facă a se lăsa dovina seă trăda. Acumu nu mai este așia. Veși cătu de fermu este pasulu seă, cătu de mindru i triumfătoriu mersulu seă!

Nu vomu insoci acastă scire de comentarie și ne vomu măgini în câte-va cuvinte numa. Ne vomu întreba prin ce fatalitate, tot în acea și în care oștirea Romană, după ordinea Domnului N. Crezzulescu, combattea pe Poloni, da Costangalia, oștirea prusiană, după ordinea d-lui de Bismarck, îi ucidea la Miloslaw? Scimū negreșitū că d. de Bismarck este celu pucinu consecinte căci are unu tratatū cu Rusia de alianță ofensivă și defensivă și lucrăză prin urmare pe facia și n schimburi de servitje. Scimū, sau mai dreptu veșuramū, că este uă mare rudenia între sistema d'n Romania cu sistema din Prusia, între polita d-lui de Bismarck, cu calea pe care mergu domni Crezzulescu, Florescu și cei lași. Nu scimū însă prin ce fatalitate se potriviră a da amandou ordinii și totu în acea-și di la 3—15 Iuliu, a ucide pe Poloni cari se duceau se combată pe Rusia? Acestea dișe, uă singură oservare încă și vamū trece înainte.

S'a dișu de unii că Poloni au voitū a desproțui națiunea Romană intrându pe terimulu iei. Acea susceptibilitate, ne apărātū ridicolă, cându este vorba de nisce omeni esiliați, isgoniți, martiri ai despotismulu și ai naționalității; de nisce omeni cari nu suntū soldați nici ai unu imperiu, nici ai unu regatū nici chiar ai unu micu principat și carii prin urmare nu potū insulta uă națiune, și faptulu veni indatā se dovedescā avendreptate. Ore cei trei sute de Poloni de la Miloslaw au desprețuitū marele regatū alu Prusiei, și d'aceea-a au încercatū d'a se organiza în acelū locu? Daru pentru ce mai vorbimū? Nu se scie de toți că cei cari strigă, tocmai cându nu trebuie, scit-

Colonelulu Milcowski a sositū in Bucuresci, daru este, după cumu se dișe, finutū d'aprope ca se nu potū vorbi de cătu cu omeni oficiali. Pentru ce acēta? Se teme ore guvernulu că colonelulu Polonu ar avē de spusū lucruri cari se veteme politica urmatā de guvernū în acēstā cestiune? Sau guvernulu se scie încă că asemeni

Deprinsă la luptă, ea pare gata a infruntā noue pericle mai mări de cătu acele-a de cari a scăpațu. Nimicu n'o mirā, nici n'o spariā. Ochiulu seū, d'o voi privi, va face așe plecā alu d-tele. Figura sea, acumū, aritā liniscea și bucuria, precumū adineaori așetā neliniscea și turburarea consciinței. Acestu-a este efectulu ce produce în ānișā flusulu și rellusulu pasiunilorū omenesci.

Eșindū de la d. Dobligny, situațiunea morale a d-nei de Guilbert erā aproape astū-felū. Dōue simșiminte o-puse luptā în ea și se citiau invederatū pe facia sea care erā unu vinu reflexu alu sufletulu seū.

te, patria, gloria națională, suntū tocmai acei cari nu simțu nimicu din aceste inalte simșiminte?

Correspondința noastră telegrafică de eri confirmā una din aprețurile nostrē d'alaltā-ieri. Ea ne spusse c'avuramū dreptate cându susținuramū că **Russia** a respinsū în fondu propunerile ce i s'au fostū făcutū și că nu credemū că **Francia** și **Englitera** se voru opri aci. Mai avemū multe de dișu încă în acēstā mare cestiune și mai cu sēmā în cele ce s'atingū de **Austria**, de **Russia** și de **Italia**. Insa loculu ne lipsesce și-astā-și pentru acēstā desbaterē.

Acumu însă fiindū că cestiunea Polonā intrā într' uā altā fase, mai 'nainte d'a espune opiniunile și presunerile nostrē, și mai 'nainte d'a afla pozitivu ce cale au otărītū s'apuce cele trei puteri, ce note au se mai facā Rusiei și mai cu sēmā dacā acele note voru avē forma unu ultimată, cea-a ce suntemū dispuși a crede, este de neaparatū se punemū supt ochiu publiculu oficialele copriusū alū notelorū ce s'au fostū trimisū Rusiei de cătrū **Englitera** și **Austria** (cea franceză n' este încă publicatā) și la care ea a respinsū într-unu modū negativu și priur' uā uriașā recrutare de 10 omeni la 1000. Incepemū daru astā-și publicarea acestorū note, ce treuiescū bine cunoscule ca se putemū urma novele desaateri și felurile fasi prin cari ate se trecā acēstā mare cestiune.

Colonelulu Milcowski a sositū in Bucuresci, daru este, după cumu se dișe, finutū d'aprope ca se nu potū vorbi de cătu cu omeni oficiali. Pentru ce acēta? Se teme ore guvernulu că colonelulu Polonu ar avē de spusū lucruri cari se veteme politica urmatā de guvernū în acēstā cestiune? Sau guvernulu se scie încă că asemeni

vedu uā mulțime compactă de omeni, de femeie, și de copii, mare parte din clasa lucrătoria, care împingindu-se unii pe alții înaintea ospelului seū, căutā a petruce într' insulū. Ea indoui pasulū. Curtea cea mare, cându ajunsē ea, erā cu totulū plină. Era la picio-rulū scării celei mari uā grămadă de mai multu de doue sute de persoane din care fă care s'apropia c' uā curiositate spariată. Cei ce erā înapoi, înălțându-se în virfulū piciorelorū, priviau pe dēsupra umerilorū acelorū ce erā înainte ce se petrecea în miđulocū.

Suprinsā veșindū tōtā lumea acēsta în mișcare, d-ra de Guilbert căutā cu ochiu pe cine-va care se-i potā esplica motivulu. Veșindū unu lucrătoria zidariu ce venia spre dinsa, făcu cătū-va pași spre dinsulu, și fiindū că-lu recunoscu că erā fiulū unci nefericite femeie impoverată cu copii carii-a-i venise cāte uā datā în ajutoriu, ilu opri.

Lērtā-me, amice, il dișe ea, ai putē se-mi spu ce se petrece și care este cauza astei grāmădri?

Lucrătoria interpolatū astūfelu se întorșe, o privi și remase cu gura căscatā înainte-i incrementū ca unu automatū. Punindū apoi macinalicescu mână dreptā la cașcheta sea, în locu d'a res-

procederi dău locū la bănueli cari suntū totu deuna forțe vetāmătorie. Cine se teme de libertate și de lumină este totu deuna bănuitū de forțe culposi.

Se scie de la Milano „Gazettei triestine:“ „Starea lui Garibaldi este pucinu satisfăcătoria și nici uā datā nu va mai putē a se repune în capulū unei armate. Picio-rulū este cu totulū țepānū și generariulū nu merge de cătu cu anevoiții și cu ajutoriulū unei carje. Rana totū supurā și aduce încă din timpū în timpū țenderi de oși. Afară d'acēstā Garibaldi este atins d' uā bolā generale și suferē multu, mai alesu de ficatū.“

Breslawa, 16 Iuliu. *Gazeta Silesei* anunșā din Warszawa cu data de 14: Astāși s'a publicatū ānteu-lu numeru alu diariulu oficialē alu guvernulu naționalē supt titlū „Independința.“ Unu articlu de fondu respingē ori ce tranșacțiune. Acestu numeru publicā și ordinea lui Rzewuski (locoțitorulu archiepiscopulu Felinski) atingătoria de do-liliu bisericescu. Rzewuski dișe că a primitu uā comunicare de la Felinski, cumu că guvernulu rusescu i-a ordonatū a remanea pentru unu timpu nedeterminatū la Iaroslav.

Leopole, 16 Iuliu, noțea. „Gazeta Narodowa“ anunșā ca pozitivu, că districtulu Rowno s'a sculatū în urma intrării corpulu lui Traugot și c'a urmatu uā resculare generale în totu ținutul Owrucki. Lângā Zastow insurgințū au liberatū 83 prizonieri, suprișindū scorta rusescā

Torino, 17 Iuliu. Diariile constată, că prefectulu Genovoi uā severiști arestarea celoru ciniștrū, care fuses negativu. Ori si cum acēstā afacere id caracterulu unei injurii în contra Francei. Presa persistā în unanimitate d'a nu se preda brigantinii. „Italia“ crede că prefectulu de la Genova va fi remonștratu, pōte și desțituitu.

Athene, 11 Iuliu. Numerulu cădūtloru la evenimentele dupe urmă este abia de 60, și așe apōe unu numeru egale de vulnerați. Nuvelele din provincii suntū mulțāmătorie. Uā parte din garnisōna d' aici, supt colonelulu Sinolenz a fostū trimisā acolo spre restabilirea desevisitei linisce De la Neapole au sositū în portulu Pireului patru corābi de resbelu englese. Domnū Scarlett a primitu ordinea a se întelege cu ambasatoriū franceșu și rusescu pentru uā ocupare militariā, dacā va fi necesariā, și în casu, d'a nu consimțū acēsta, d'a opera singuru.

Cracovia, 15 Iuliu. Eri după amiādū poliția a descoperitū uā magasiā de cāte-va

astei voci, toți acoi omeni grosolan, fără instrucțiune, întorșerā capulū și, din instinctū descoperindu-se cu respectū înainte d-nei de Guilbert, se dederā la uā parte ca s'o lase se trecā.

Primulū obiectū ce se presintă vederii se le în miđuloculū acelei grupe fu unu felū de patū rusticū de snuiele cu paie pe dinsulū, d'asupra căruia erā unu omū, oribile desfiguratū și care nu da nicl unū semnū de vieță. Corpulu seū era acoperitū și sângele ce curgea din trei rāne de la capū, inundāndū fația sea, ilū făcea necunosculū. Așia d-na de Guilbert nu-lū recunoscu mai āntiū. Daru cându, apropiāndu-se se inclinā asupra acēstui cadavru ca se s'asigure de respira încă . . . și cându în acēstū cadavru desfiguratū, rece, jācindū la picio-rele se le, recunoscu pe fiu-seū . . . ea scōșe unū țipetū terihile, asemene cu mugetulū unei tigresc atinsā d' uā săgetā. C' uā săriturā ea fu în picio-re și remase mutā și nemiscatā ca cumū ar fi fostu lovitā de trāsnētū. Apoi capulū seū se întorșe în drepta și în stānga încotū. . . încotū de doue trei ori. Braci-le se le înțepenirā, gitulū seū se inlā, ochiu sei se mārirā și se injec-tarā cu sânge. Ea aruncā în giuru-i uā

De ce? întreba ea.

Omulū din poporū, spre respunsū, a privi c' uā espresiuine nespūsă de misericordiā. Doue lacrime mari carșerh din ochiu lu și însemnarā doue urme pe gipsulū de care era acoperitū fația sa.

Miratā de tăcerea lucrătoria lui ca și de durererea profundā depinsā pe figura sea, d-na Guilbert cređu a-i devinā motivulū. Ea-și inchipui că unulū din cenfrāți acēstui omū, pōte chiarū frate-seū, care erā și elū zidariu că-duse după vr'unu stelagiū și că, în cā-derea lui, murise, seū celū pucinu țși rupșe vre unū membru. D'aceea-a prima sea ideeā fu d'a alargā în ajutoriulū acelu nefericitū. Se rāpōdi daru în partē unde după tōtā aparințā, trebuia se se alle elū.

Lāsați-me se trecū, dișe ea ajungindū persoanelorū ce se grāmādiau în loculu acelu-a.

Aste cuvinte, pronunțate cu unū tonū de autoritate, care totuși nu impucina de locū dulcēta vocii se le, produsērā unū efectū magicū. La sunotulū

resce mai mult de câtu principele Gorciakoff a urma uâ discutiune folositoria. Voiu lãsa deci la uâ parte ori ce desbatere relativã la precedinta depeșiã.

Nu voiu întreprinde, in comunicarea de astãzi a fipsa întelesulã pretiosã alu articluu privitoriu la Polonia din tratatulu de Vienna, si nu voiu demonstrã, cumu pare a așteptã principele Gorciakoff, cã nu este d'ã cãtu uâ singurã formã suptu cãtre unu bunu guvernũ se pôte stabilã. Si mai pucinu voiu pune in chestiune intentionile bine voitãrie ale imperatulu luminatũ care in așia de pucinu timpũ a efecuatũ deja nesce schimbãri așia de minunate in condițiunile legale ale supusilorũ sei ruși.

Guvernulũ M. S. voiesce bucurosũ, in unire cu imperatulu Rusiei, a cãuta soluțiunea practicã a unei probleme anevoioșe și forte importante. Preșintãndu-mi depeșã principelu Gorciakoff, baronele Brunow a dũs: "Cabinetulu imperialã este gata a intra in schimbũ de ideie pe terimulũ și in limitele tratatelorũ de la 1815."

Guvernulũ M. S. este, prin modulũ acestu-a, invitatũ de cãtrã guvernulũ rusũ la unũ schimbũ de ideie pe basea tratatelorũ din 1815, spre a ajunge la pacificarea și linișcea permanãte a Poloniei.

Inainte d'ã face vre uâ propunere netedã și definitã, este esințiale a demonstra cã suntũ douẽ puncturi principale asupra cãroru-a, dupã pãrerea guvernulu engleșe, trebuie sã se rađime totũ guvernulũ Poloniei in viitoriu. Primulũ este ca se fiã, din partea guvernãtorulũ, incedere in guvernũ.

Alexandru I. suntũ espuse de lordũ Castlereagh care audise din chiarũ gura Imperatulu, in uâ lungã convorbire, planulũ ce medita elũ.

Eacã ce dice lordũ Castlereagh despre planulũ Imperatulu: A peștra totalitatea ducatulu Werszawa afarã d'ũ micã porțiune situatã la apusul de Kalisch, pe care avea de scopũ a o da Prusiei, formãndũ restulũ, precumũ și provinciile polonesi desmembrate mai înainte, unũ regatũ suptu suveranitateã Rusiei, c'ũã administrare naționalã simpaticã simpțimintelorũ poporulu.

Totã valõrea acestuã planũ este

in ultimele cuvinte. Sãu cã puteaã va reședeã in persona unũ singurũ omũ ca in vechia monarchiã a Franței, sãu cã se va afla împãrțitã in tr'unũ corpũ speciale alũ aristocrației ca in republica Veneției, sãu cã va fi împãrțitũ in tre unũ suveranu, uâ camerã a pairilorũ și uâ Adunare represintativã, ca in Englițera, puterea sea și virtuteã sea trebuescũ se consistã a fi uâ administrare naționalã in raporturi intime cu simpțimintele poporulu.

Imperatulu Alexandru II, vorbindũ de institutiunile ce a datũ, dũse: cãtu despre viitoriu, atãrnã neaperaũ de incederea cu care vorũ fi priimate din partea regatulu (Poloniei) aceste institutiuni. Administrarea ce pãoecta imperatulu Alexsandru I, incederea pe care compta imperatulu Alexandru II nu esistũ din nefericire in Polonia.

Principiulũ ordinii și alũ stabilitãrii trebuie se se afle in superioritateã legii asupra voinței arbitrare. Acolo unde asta supremația esistã, supusul sãu cetãțianulũ trebuie se se bucore de bunurile sele sãu se-și esercite industria in pace, și simpțimintul securitãrii sele ca individũ va fi împãrțitũ de guvernulũ suptu care trãiesce. Tumulteã parțiali, secretele conspirațiuni și ingerința strãinilorũ cosmopoliti nu vorũ struncina solidulũ edificiu alũ unũ asemene guvernũ.

Acestũ elementũ de stabilitate lipsește asemenea in Polonia. Libertateã religioșã garantatã de solemnile declarãri ale imperatesei Caterinei, libertateã politicã octroiatã de charta cu înțelepciune elaboratã a imperatulu Alexsandru I au fostũ in parte abrogate de guvernulũ actualũ și astãzi de imperatulu actualũ.

Nu este uâ sarcinã usiorã d'ã reinsulfã incederea ce a fostũ perdutã și d'ã redobindi pacea care acumũ este pretutindenã destruitã. Guvernulũ M. S. s'ar crede culpabilũ d'ũã mare presumpțiune dac'ar esprime incederea cã nisce declarațiuni vage de bune intențiuni sãu chiarũ câte-va legi înțelepte redatẽ arũ produce uâ impresiune îndestulãtoriã spre a reduce supunerea sãu a dobindi pacea.

In situațiunea presinte, guvernul

M. S. Br. crede cã nu trebuã a adopta de base a pacificãrii nimicũ mai pucin de cãtu espunerea urmãtoãriã de mesure.

- 1. Amnistia completã și generalã.
2. Represintațiune naționalã cu puteri asemeni celorũ fipsate in charta de la 15/27 Noembre 1815;
3. Numirea Polonesilorũ in funcțiuni publice așia in cãtu se formeze uâ administrare naționalã destinatã, avindũ incederea țerei;
4. Deplinã și intrãgã libertate de consciințã; supresiunea restricțiunilorũ impuse cultulu catolicũ;
5. Limba polonã se fiã recunoscutã in regatũ ca limbã oficialã, și intrãbuințatã in administrarea legii și in educațiune;
6. Stabilirea unei sisteme legale și regulatã de conscripțiune (recrutare).

Aste șese puncturi arũ pute serve a areta mesurele ce trebuescũ luate dupã uâ maturã și linișcitã deliberãre; darũ este anevoiã și chiarũ aprõpe imposibile d'ã crea incederea și linișcea necesariã in miđuloculu astei ferberã ce cresce din ãi in ãi, astorũ ure ce devinũ mai de mõrte, astei resoluțiuni din ce in ce mai neștrãmutatã d'ã triumfã sãu d'ã peri.

Senioria võstrã mi-a trãmisũ unũ estrasũ din Gazetta de Sant-Petersburg, cu data de 19 Maiũ. Așũ pute, in schimbũ, se ve trãmitũ estrasẽ din zãriale din London cari publicã narrațiuni de atrocitãți totũ așia de oribili comise de õmeni ce lucrãzã in numele autoritãrii rusești.

Nu e trãba guvernulu M. S. a discernere in tre fapte reali și esagerãriunile parștorũ ostili. Multe alegãriuni din fiã-care din ele suntũ probabile nefundate; darũ, dupã totã probabilitateã, unele trebuie se fiã adevãrate. Cumũ darũ putemũ sperã a conduce la unũ bunũ capetũ uâ negoziãre urmãritã in tre nesce pãrți așia de esasperate?

In tr'unũ resbelũ ordinariũ, succulũ flotelorũ și armatelorũ ce combãtũ cu bãrbãtiã, darũ fãrã urã, potũ fi contrãlanțiate in uâ negoziãre inceptatã in miđuloculu ostilitãțilorũ. Uã insulã mai multũ sãu mai pucin de

transferitũ, uâ fruntariã de întinsũ mai multũ sãu mai pucinũ, arũ pute esprime importanța ultimei victorie sãu a ultimei conciste. Dar cãndũ scopulũ este d'ã cãpãta paceã civilã și d'ã îngãja õmenii a trãi suptu autoritateã acelorũ-a pe cari i-ãu combãtutũ cu disperare și urã, casulũ este diferitũ.

Primulũ lucru de fãcutũ atunci, dupã opiniunea guvernulu reginei, este d'ã stabili uã suspendere a ostilitãțilorũ. Astã s'ar pute face, in numele umanitãrii, prin uã proclamãre a imperatulu Rusiei, fãrã a deroga nici de cumũ la demitãtea sea. Polonesii n'arũ avẽ dreptũ la beneficiulũ unũ asemene actũ afarã numai de se vorũ apstine de la ori ce ostilitate in timpul suspendãrii.

Linișcea fiindũ astũ felũ restabilitã de uã camũ datã, primulũ lucru ce ar fi de fãcutũ va fi d'ã consulta puterile semnãtorie tratatulu din Vienna. Se va cere de la Prusia, Spania, Suedia și Portugalia, a-și dà opiniunea asupra celui mai bunũ modulũ d'ã esecuta unũ tratatũ la care ele aũ fostũ pãrți contractanți.

Deci propunerile guvernulu reginei suntũ:

- 1. Adoptarea celorũ șese puncturi enumerate ca base a negoziãrii;
2. Uã suspendere de armeã provisoriã car ar fi proclamatã de imperatulu Rusiei;
3. Uã conferințiã a delorũ optũ puteri cari aũ semnatũ tratatulu din Vienna.

Esclenția võstrã va da citire și va lãsa copiã dup' astã depeșiã principelu Gorciakoff.

Suntũ, etc. I. Russel.

Creditul Fonziãrii.

Tõte industriele suntũ necesari și folositorẽ pentru omũ, tõte contribuescũ la progresulũ civilizațiunii și la proprietateã unei țeri; cea mai importantã anșã este agricultura, care, deși nu este singurã producãtoã, cumũ cre-

știa rãzãndũ se desãnimã cu totulũ. Elũ nu ougetã de locũ cã ce aveã mai bine de fãcutũ era d'ã merge la Lazarũ (negotãtorulu giuvaiergiũ de la care cumpãrase parura ce dedese d'nef Legai) și se cãrã uã prelungire a termelũ. Polita fiindũ fãrã datã fipsã, plãtibile la presintare, nu ncapeã incoisilã ca Lazarũ i-arũ fi acordatũ termelã cerutũ, dacã nu pentru altũ-țeva, celũ pucinũ ca se nu-și facã unũ inimicũ din presedintele inchiđindũ pe fiũ-seũ.

Din nefericire Leon avea mai multã imaginãre decã u caracteriu. Trãise plu'aci in abundanțiã, desfãciatũ, necunoscolndũ privațiunile și incãpabile prin urmare de luptã; d'acea-a primulũ periclu ilũ abãtu.

In pãocupaãrea sea, ideiele i se turbãrarã; din distracțiune perduã caleã pe care venise și apucã peste câmpũ. Unũ puțũ, ce se construia atunci, se întâmplã inalteã pașilorũ sei; elũ nu-lũ veđu și cãdu in tr'insulũ pinã in fundũ.

A douã ãi de deminãșã, lucrãtorilũ venindũ d'ã urina lucru, voira a scõte apã, darũ nu putarã. Corpulũ junelũ opria galãtã d'ã ajunge la apã. Lucrãtorilũ nu puteãu vedẽ ce erã caussa. Unulũ din ei se cobõri și veđãndũ

dea scõla fisciocratã, fiindũ in armoniã cu cele alte ramuri ale industriei, ocupã loculũ celũ mai insemnatũ. Cãctã dãnsã procurã alimenteã omulu și faceã ca cultivãtorulũ pãmintulu să simțã mai multũ de cãtu toți amorulũ de patriã și să apere chiarũ cu prețulu sãngelui loculũ natalũ. Se scie cumũ agricultura fu ținutã totũ d'ãuna in cea mai mare stimã și cumũ bãrbãtiĩ cei mai insemnãți al Greciei și al Romei schimbãu ocupațiunile forulu, sãu ale dictãtorei cu acelea ale câmpulu. In agricultura consistã prima ayutiã a unũ poporũ, de aceea cu dreptũ cuvintũ Sully dũse: „labourage et patronage son le deux mamelles de l'Etat." Astã massimã este mai cu seamã forte adevãratã pentru țera nõstrã, unde singura speranța a tutorũ consistã in agricultura, pãminturũ nostru fiindũ dotatũ de naturã cu uã fertilitate escepționariã, ce in darnũ arũ cãuta cine-va a gãsi in alte țeri. — Darũ vai! numai fertilitateã pãmintulu nu este suficientã a puteã face ca uã țera să progrãseze in agriculturã; multũ alte condițiuni trebuie sã contribue spre a dõbĩndi unũ asemenea rezultatũ adicã:

1. Instrucțiunea tecnicã sau agricolã, care, ca in ori-ce industrie, aratã omulu cumũ pôte descoperi secretele și fortele naturei, și ale pune in serviciulũ seũ. Este destulũ a arunca ochiã asupra istoriei agriculturerei, a compara cea de astã-ãi cu cea din timpulũ lui Columella și Varone, și fie-care se va puteã convinge de imensele progreshã, ce agricultura aũ fãcutũ prin mijloculu sciinței. Nu vomũ puteã enumera in parte fiã-care avãntajũ ce sciințele tehnice dau agriculturerei, nici fiã-care progreshã ce acestã fãcũ; cãci amũ õși afarã din cadrulũ ce ne-amũ propusũ a trata in aceste articole. Este destulũ a aduce de esemple Englițera.

Uã adouã causã care contribue la progreshulũ agriculturerei este inmultirea și imbinãtãriã mijlocelorũ de comunicațiune, a drumulãtorũ, carũ, fiindũ ca niște artere, facũ ca ayutiã țerei producãtoã sã circule cu facilitate, dãndũ-le o valõre multũ mai mardã de cea-ce potũ avea remãndũ pe locũ, sau costisindũ mare chieftualã spre ale duce la unũ portũ sau la unũ orașiu ca sã se pue in contactũ cu consumãtorilũ. Unũ altũ avãntajũ ce aduce facilitateã mijlocelorũ de comunicațiune consistã in cestã, cã atunci agricultorilũ numai suntũ constrinși a sta izolãți ca astããi, ci comunicãndũ cu orașele, cu centrurile de civilizațiune, participã și

corpulũ junelũ ilũ legã c'ũã fune și strigã amicilorũ sei se-lũ tragã afarã, sperãndũ cã-lũ va scãpa.

Mirarea lucrãtorulu fu și mai martã cãndũ recunoscu in acelũ corpũ acoperitũ de rãni pe Leon de Guilbert, fiulu femeiei mard și generose care ajutasẽ totũ de una familia sea și o scãpase din miseriã.

Neferibire, nise erã cã-lũ vedẽ. Și chiãmãndũ pe consociũ sei fãturã in datã unũ patũ de transportũ pe care puserã corpulũ junelũ și pornirã in datã cu dinselũ spre a-lũ duce in orașiu. In mai pucinũ de douẽzeci de minute ajunserã la casa presedinteleũ.

In acestũ momentũ, d'na de Guilbert, apãrindũ in anghiuã strãtã, îndõvise pasulu la Vederea multãrũ grãmãditã in cuțtea ofesului, și inãrãndũ inãtrebase pe lucrãtorulu zilãritũ care erã causa astei grãmãdiri. Acestũ-a prin unũ simpțimintũ de delicatețã escisã, ca cumũ ar fi prosimpțitũ ce erã se se întâmplã, cercase a-l opri trecõrea; darũ nu reușise. In urma acestũ incidentũ se întâmplase scõndã durerõsã in care bieta mamã își perduse mințea.

(Urmare pe mãne.)
Clement Renoud.

scãntãturã smintitã și cãdu pe spate. Era nebușã.

LII.

Cumũ se întâmplase õre astã in dõuitã nefericire?

Cititoril nostri își aducũ aminte esin ce modulũ pãrãsise in ziua aceã-a Leon, pe la douẽ ore deminãșã, casa pãrinteșcã. Abia õșise din orașiu, și apucã pe marginea riului Arc și, dup' uã cale d'ũ jumetate de orã, trecu de aceã-laltã parte și luã uã potecã strimpãtã și sucitã care-lũ dușe in câte-va miente la grãteaua unũ castelũ. Bãtu esin ușiã cu putere. Uã ferostruã se deschise și unũ omũ s'aritã.

— Acasã este moșiu-meũ? întorbã Leon.

— Nu, respunse servitorulu; a plecatũ la d. de Rantzau.

— Cãndũ se întõrõe?

— Peste câte-va zile.

— Departẽ de d'acoi?

— Optũ leuce (leghe) lingã Avignon, in tr'unũ satũ anume.

— De prisosũ. Bunã ziua Jehu.

Și Leon se depãrã rãpede.

Este unũ felũ de õmeniș plin de ilusiuni, la carũ imaginațiunea dominã și carũ remãnu multũ timpũ copil. Fõr-

te bine dotate suptu alte raporturi aceste nature imbraciãzã totũ cu entusiasmu și se aruncã in ori ce periclu fãrã a ougetã. Rațiunea la asemeni õmeni nu vine de cãtu abia pe la 30 de ani. Ei devinũ maturi tãrziu; darũ tocmai fiindũ cã nu calculã periciele, cele d'anteũ pedice nõi oprescũ. Nedeprișũ cu luptã, unũ lucru de nimicũ îi abate. Cu cãtu ardõrea lorũ este spontanã, ardinte, cu atãtu desãnimãrea lorũ va fi rãpede.

Leon de Guilbert era din acestil õmeni.

Cãndũ se otãrise a se sinucide spre a scãpa de inchișoriã, îi venise uã ideia: — De m'ãșiu duce se veđu pe moșiu-meũ? dũsesẽ elũ, și fãrã a inãrãã unũ minutũ plecase cu ãnima plinã de speranțiã pe caleã ce ducea la locuința lui lordũ Bottnell. Ecã raționamentulu seũ: Lordũ Bottnell me iubese, este bogãtũ; ori de cãte ori i-am cerutũ bani mi-a datũ. Negreșitũ 22,000 de franci este uã sumã mare; darũ elũ este așia de bunũ! ș'apoi nu sunt õũ mostenitorulu seũ? N'o se vrẽ se me lãse se mergũ in inchișoriã pentru datorie. S'arũ crede deșonoratũ, elũ care este așia de mĩndru, așia de fericitũ d'ã me vedẽ ștrãlucindũ.

Astũ raționamentũ alũ jehelũ nu era lipsitũ de logica; și este probabilũ, cã ar fi reușitũ in proiectele sele, fãrã uã impregiurare neașteptã.

Lord Bottnell de vrẽ deșce in locũ uã superbã villã lingã Aix. Cãndũ din ministeriu, și renunțãndũ la politicã, plecase din Englițera și venise a-și termina zilele lingã fiã-seã. Trãia ca unũ domnũ mare, cultivãndũ mai alesũ vinatulũ Alpilorũ, pe care-lũ gãsiã pe gustulu seũ, mai alesũ cãndũ era stropitũ cu vinũ de Rhõne pe care-lũ venerã forte.

La virstã sea ori ce pasiune fiindũ sfĩnsã, lord Bottnell se dedese cu totũ la plãcerile mãncãrii. Venia din cãndũ in cãndũ a vedẽ pe fiã-seã și copiii pe cari i iubia multũ. Darũ nu visitã pe nimine, ci petreceã timpulũ mãmãndũ, blindũ și dormindũ. N'aveã de cãtu unũ amicũ, pe fostulũ ministru alũ Regelũ Suediã, Rantzau. Și ãncã ș'acesta nu erã amiculu seũ de cãtu pentru cã avea unũ bucãtãriu mai bunũ de cãtu alũ lui lord Bottnell și puteã da adestui-a cãte unũ prãndũ mai rarũ.

In ziua cãndũ Leon de Guilbert veni la dinselũ, Lord Bottnell, erã la Rantzau care locuia in tr'unũ satũ la cincũ șese leuce (leghe) de Avignon.

dănsii din beneficiile ei, făcându-l a eși din inonanța și superstițiunile, ce astăzi domina.

Uă altă cauză, care pôte contribui la dezvoltarea agriculturii, este aceea-a de a lăsa vițliul *asenteismului*; adică ca proprietarii înșii să cultiveze moșiele lor, iară să nu le lase pre mâinile epistaților, și d-lorū să ședă dupe petreceri în capitală; această este unu din principalele viții ce fi cu ca agricultura, și mai cu sēma la noi, sâ râmle staționară. Trebuie sâ-și aducă aminte fâ-care proprietar de dîsele lui Varone că; „aceia ce cumpără uă moșie trebuie să vinđă casa ce o are în orașul. Câtă pentru aceli ce le arendă, defectul arū fi mai mic și reulū mai reparatŭ dăca proprietarii s'arū couinge, cã numai atunci moșia lorū se pôte îmbunătăți, cândă arendașul se află într'ă condițiune câtă se pôte mai identica cu aceea-a a proprietarului, adică numai atunci cândă proprietățile se vorū arenda pe unū lungū timpū pe câte 30 sau 50 ani. Căci în astū modŭ numai arendașii fiind siguri cã se vorū bucura mai multū timpū de ostenele lorū, nu lipsescŭ a întrebuința tōte mijlocele posibil spre a îmbunătăți pământul, cã are în posesiune. Unū asemenea exemplu ar trebui mai ăntiū alū da celū puciū Statulū cu domeniile sale. Este destulū a ne gândi omū instrucțiunea tehnică lipsese cu totul în țera nōstră, cum drumurile sūnt în cea mai miserabile stare, a considera vițliul ce aū boierii noștri de a pune epistați la moșii și d-lorū a petrece în Paris sau Viena, sau ale arenda pre câte 2, 3, celū multū pe câte 5 ani, este destulū în fine a ne gândi omū țeranii noștri sūnt ăncă legați de pământū ca în mediul evū și a luera cu silă dîlele ce dătoresū, spre a ne esplica de ce agricultura la noi este în miseria, decē cea mai mare parte a câmpilor stă abandonată și necultivată.

Darū pe lîngă tōte acestea pentru cultivarea pământulū, pentru progresul agriculturii este indispensabilū a se avea unū capitalū suficient de exploatațiune; cãci fără acest instrumentū, ca în ori ce industrie, nu se pôte produce nimic, după omū amŭ dîsŭ și ultă dată. Capitalulū ănsă adeseori nu se pôte găsi decătū prin mijloculū creditului. De aceea intrândū în materia ce ne-amŭ propusŭ a trata, vomŭ vorbi despre creditulū fonđiarū, despre astă cesiune ce ocupă tōte spiritele.

Mulți pôte se mira de ce unū comerciant, fără a prezinta altă garanție decătū onōrea, decătū creditulū se găsese, cu mai mare înlesnire, capitalulū a lua imprumutū, decătū unū proprietarū, care trebuie să alerge multū timpū pînă a găsi să se imprumute; deși nu este mai mare garanția decătū aceea-a ce se pôte avea în uă ipotecă pusă pre uă moșie, pre unū imobile. Este lesne ănsă a esplica astă diferință, de vdmŭ observa, cã pentru a se bucura cine-va de creditū nu este destulū numai a prezinta uă siguranță cã va plăti, ci trebuie ăncă ca creditorulū să pōtă cu facilitare să-și scōță capitalulū seŭ fără piedici și șicane, condițiune ce proprietarulū, agricultorulū n'o împlinse, adeseori chiar de arū voi; și de aceea-a capitalulū se feresce de asemenea imprumuturi.

Și în adeverū, unū proprietarū se imprumută cu uă sumă ăre care s. e. cu 1000 ducăși plătindu celū puoiū unū interesū legitimū de 10%, cumū este la noi, cu unū sorocū de 5 ani. Astū capitalū lū întrebuințează în māsini agricole în îmbunătățirea pământulū și alte operațiuni necesari; darŭ ori cātă de mari arū fi sforțele sele nu va putea trage unū cãstigū mai mare de 5%, peste plata dobândi, găsindu-se în spiritea termenului, în imposibilitate de a plăti datoria, afară numai

de nu va vinde nă parte din proprietatea sa, sau a alerge la imprumuturi noi cã să plătescã pe cele vechi, fiind supusŭ la dispozițiã usurarilorŭ, ce profită de asemenea casuri. De altă parte capitalulū, debitorulū seŭ cu tōtă ipoteca nefiindū în pozițiune de a-i putea plăti, va fi constrinsŭ a alerge la espropriațiune, întâmpinând cele mai mari obstacole, perdere de timpū și cheltueli, stândū prin judecāți și așteptandŭ cu anii din cauza largei proceduri. Darŭ asta nu este destulū, plătindune, cã creditorulū de multe ori este espusŭ chiarŭ a perde capitalulū seŭ, din cauza vițiosulū sistemū ipotecariū, care, voindŭ a protege pe proprietari, nu face de cātū a oferi unū mijlocŭ de șicane debitorilorū de reacțiune.

Tōte aceste inconveniente nu puteau dispere de cātū cu instituirea băncilor fonđiarii, cari pe de uă parte procură cu înlesnire capitalulū proprietarilorū, iar pe de altă parte uă garanție suficientă capitalistilorū și uă siguranță, cã acestia vorŭ scōte cu înlesnire dobānda, și capitalulū; și numai în astū modŭ proprietarulū agriculturii pōtă găsi capitaluri cu aceeași înlesnire ca și comerciantul.

Prima instituțiune de creditū fonđiarū fu cea din Silesia, care avu origine în urma desastrelorū ce aduse resbelulū de 7 ani asupra proprietarilorū cari se încărcaseră de datorii. Unū comerciant din Berlin, Wolfgango Buring, propuse de a trage discrederea capitalistilorū Olandesi și Bevețiani, formāndŭ uă societate care se le ofere uă ipotecă colectivă. Frederic II primul propunerea și cu unū decretū din 12 Iunie 1769 aprobă casa de creditū din Breslavia, dotāndŭ elū ănsuși astă instituțiune cu uă sumă de 300,000 taleri (3,037,500 lei).

Sistema băncii lui Buring era:
 1. De a crea unū intermediariū între capitalisti și celū ce avea trebuință a se imprumuta, substituindŭ garanției individuale uă garanție colectivă, scōțandŭ obligatiuni de renđi (venitū) la purtătorū, garantāndŭ-le plata interesului.
 2. Garantāndŭ ăsemenea plata valorii nominale a obligatiunilorū după 6 luni de la cererea făcută.
 3. Asicurāndŭ împlinirea datorielorū din partea debitorilorū prin uă procedură scurtă și expeditivă de espropriațiune.

Acastă instituțiune, de și avea unū defectū fōrte mare, făcānd solidari pe toți asociați, cesa de vdmŭ combātē în articeulū viitorū, și de și lipsea introducerea amortimentului, care este baza instituțiunilorū fonđiarii, aduse cele mai bune rezultate, celū mai mare ajutorū agriculturii și după dānsa se fondă cu ore care reforme banca fonđiară în Brandenburg în 1777, cea din Luxemburg în 1782, a Vestfaliei în 1836, a Galției în 1841, a Hanovrei în 1842. Defectulū ce rezultă din solidaritatea sociilor se remediă prin unū sistemū mai perfecționatū, substituindŭ-se primelorū instituțiunū, cari nu erau de cātū niște asociațiuni teritoriale, băncile fonđiarii, cari sūnt, după cum le definescŭ d. Bocardo, nisce societăți ce se instituescŭ cu unū capitalū propriū relativ distul de micŭ și cu îndouitū scopū de a priimi pe de uă parte depozitulū capitalurilorū acelorū-a ce dorescŭ a le întrebuința primindŭ de la bancă unū interesū și de altă parte de a anticipa acestū capitalū proprietarilorū și agricultorilorū, cari plătesc unū interesū băncilorū. Cări prin umare ieu unū rolū de intermediariū între imprumutătorii și debitorii. Așa în cātū ori cine are uă proprietate și doresce a se imprumuta, fără a se face sociū solidarū, se prezintă da bancă, ipotecăși proprietate sa și spritimeste în imprumutū, unū capitalū, în onore pe jumătate valoarea imobilulū seŭ,

ră a fi supusŭ la altă-ceva, de cātū a împlini obligatiunile sele, în modulū stabilitū de statutele băncii.

Darŭ, fiindŭ cã proprietarulū, sau agricultorulū nu pōte fi, mai nici uă dată, în stare a re'imbursa la tormentū capitalulū imprumutatū, experiența arătă unū mijlocŭ fōrte lesne și ingeniosŭ a remedia unū asemenea inconvenientū cu introducerea amortimentulū, prin mijloculū căruia, plătindŭ numai nisce anuități, debitorulū după unū timpŭ ăre care se vede scăpatŭ pe nesimțite, conciliāndŭ astŭ-felŭ interesulū capitalistulū de a fi re'imbursatŭ cândŭ voeste ca acelu-a alū proprietarulū de a nu plăti de cātū încetŭ în unū spațiu de timpŭ mai lungŭ. George III regele Hanovrului fu celū d'ăntiū care avu idea de a aplica amortimentulū la băncile fonđiarii. — Cu aceste reforme se evită tōte inconveniente și băncile fonđiarii moderne, fondate după această sistemă, puteră ajuțe a fi unū adeveratŭ ajutorŭ și unū putinte instrumentū alū progresulū, agriculturii și alū prosperității unei națiuni, alū căria interesŭ este nu de a avea mulți proprietari, ci bunī și avuți agricultorii.

Trei sūnt sistemele fundamentali pentru instituțiunea unei bănci fonđiarie:

Primulū, basāndŭ-se pe falsulū principii cã reaua condițiune a creditulū și a agriculturii provine din cauza lipsei numerarului, are de scopŭ îmulțirea agentului de schimbŭ prin scōtarea unei hărții monedate, ceea ce se confundă cu băncile de circulațiune, cu diferența numai că, în locŭ de a scōta efecte de comerțū, împrumutate proprietarilorū pe prima ipotecă. N'ayemŭ trebuință, credemŭ, a mai combete uă asemenea sistemă, care se vede fōrte lesne cātū este de insuficientă a veni în ajutorulū agriculturii, considerāndŭ principiuire ce espusemŭ mai sus.

A doua sistemă admittāndŭ cã nu este numerarulū care lipsește, ci distribuțiunea sa vițiosă și lipsa unei garanții suficiente, are de scopŭ a chieima capitalurile către proprietatea fonđiară, prin mijloculū scōterii unei chărție-capitali (lettres de gage) cu interesū, mobilisāndŭ astŭ-felŭ capitalurile stabile. Adică celū ce voeste a se imprumuta la bancă, ipotecăși proprietatea sa, în locŭ ănsă, de a priimi metalū, nu ia de cātū obligatiuni ipotecariū garantate de bancă, pe cari în urmă trebuie a le vinde altorū capitalisti spre a avea unū capitalū efectivū. — Uă asemenea sistemă, de și este adoptată mai de tōte băncile fonđiarii, are ănsă douē defecte destul de însemnate:

1. Că, ne dāndŭ debitorulū în mână unū capitalū efectivū, ci miste obligatiuni ipotecariū, pe cari acesta trebuie a le vinde la rândulū seŭ, nu prezintă acea facilitare ce ar trebui să aibă; și nu numai cã debitorulū trebuie a alerge până a găsi sâ le vinđă, ci ăncă adese ori e silitŭ a le vinde pe unŭ prețū inferiorū de valoarea nominală, cātă siguranță și garanție dată de bancă ce s'a substituītū proprietarului, și cu tōtă facilitarea ce obligatiunile aū în circulațiune, nefiindŭ supuse la nici uă formalitate. Alū 2 defectū al scōterii obligatiunilorū ipotecariū, cândŭ acestea se plătescŭ prim amortimentū, consiste în acestă cã capitalistulū ce ar lua asemenea titluri fiduciariū, primindŭ pre fie-care anŭ dobānda unită cu amortimentū, după unū timpŭ ăre care se vede cu totul privatŭ de capitalulū seŭ, ceea ce este uă imoralitate și totŭ de uă dată unū obstacolŭ ca capitalistulū prudentŭ să vrea a cumpăra asemenea hărții.

Al treilea sistemŭ, pe care noi lū credemŭ celū mai bunŭ, consiste în a da celulū ce voeste a se imprumuta unū capitalū efectivū, și ca banca la rândulū seŭ, spre a nu vedea micșorāndŭ-se capitalulū în cascele sele, să scōță obligatiuni ipotecariū cu inter

teressū mai micŭ decītū acelu-a cedinsă ia de la debitorulū seŭ, fără ănsă a le plăti prin mijloculū amortimentulū ci după unŭ timpŭ ăre care de la cererea făcută, sau prin tragere la sorțŭ.

Darŭ ori care arŭ fi sistemulū, ce s'arū adopta din aste trei, băncile fonđiarii pōtă fi fondate de statŭ, de asociatiune de proprietari sau în fine de companii private, ca și băncile de circulațiune.

Băncile fondate și administrate de statŭ sūnt mai însemnate cele următoare.

1-iu Din Hessen-Kassel 2-oa Căte va din Vestfaliu. 3-ia Cassa de creditū Danesă, 4 tra Banca teritorială din Belgia.

Asociațiunū de proprietari sūnt:

1-iu Acelū create în diferite provincii ale Prussiei, adică în Silesia în Brandenburgŭ, Pomerania, în Prussia Occidentale și în Posnania. 2-oa Institutulū de creditū din Galizia. 3-ia Asociatiunea de creditū din Wurtemberg. 4 tra Cassa de creditū din Hamburg. 5-ia Societatea de creditū teritoriale a Poloniei.

Intre instituțiunile fondate și administrate de companii private finanțarie, avāndŭ de scopŭ unū interesŭ de speculațiunea figuradă:

1-iu Banca ipotecariă din Bavaria. 2-oa Cassa de creditū din ducatulū de Nassau. 3-ia Băncile comunali din Wurtemberg. 4-tra Cassa proprietarilorū și casa ipotecariă din Belgia. 5-ia Banca ipotecariă a Franței.

Care ănsă din aste sisteme este mai bună? — Acestă nu se pôte decide în unū modŭ absolut, condițiunile sociali ale proprietarilorū, dezvoltarea creditulū, prosperitatea generală a țerii și fine natura operațiunilorū, ce are de scopŭ a se da băncei fonđiarie, face a se adopta unulū sau altulū din aste sisteme. Noi ănsă putem crede, pînă la unŭ punctŭ ăre care, cã adeseori trebuie a se preferi allŭ treilea sistemă, ca una ce aū adus celū mai bunē rezultate.

Mai naintē de a vorbi despre instituțiunea băncei fonđiarie în țera nōstră, credemŭ folositorŭ a da ăre care noțiuni în privința astorū instituțiunū în Franția, limitāndŭ-ne numai la această, din cauza lipsei spațiului.

Încă din 1820 se fondă în Franția uă casă ipotecariă cu unū capitalū de 30 miliōne, care ănsă n'avu de cātū uă existință de 30 ani. În 1840 guvernulū francesū institui uă commissiune pentru a examina condițiunile Franței în privința creditulū fonđiarii, care dură trei ani adunāndŭ mai multe noțiuni folositoare. În 1850 luă inițiativa unorū noŭi studii asupra astei instituțiunū și în fine cu decretulū de la 28 februarie 1852 se fondă banca fonđiară a Franței cu uă dotațiune a guvernului, cu unū privilegiū excepționalū de legislațiune asupra ipotecelorŭ, și cu unū privilegiū de operațiuni unindŭ intrānsa societățile de creditū fonđiarū din Nerves și Marsiglia. Banca de creditū fonđiarū a Franței este uă societate care împrumută, cu ipotecă,

1853.	
Productū brutū	2,536,962-66
Cheltueli	1,387,304-10
Căstigŭ netŭ	1,149,658-56
Nu se pôte nega cã Banca fonđiară a Franței este una din cele mai bine organizate aducāndŭ mtri avantajuri și serviciiū agriculturii, și ale cărū statute în mare parte arŭ putea servi de modelū pentru instituțiunea Băncei fonđiarie în țera nōstră despre care vomŭ vorbi în articeulū viitorū.	
Genova.	(Ve urma).
A. Vericean.	

Domnul Redactoriū,
 Eni la 7 Iunii comite mergāndŭ spre promblare la satulū Măgurele proprietate a d. Oletescu, mi se spus de unŭ locușorŭ din acelu satŭ, cã arendașul moșii ar fi b-

prin mijloculū obligatiunilorū ipotecariū, purlāndŭ interesū. Sumele împrumutate sūnt re'imbursate de debitorulū prin așutaiți conținândŭ interesulū, amortimentulū și cheltuelile de administrațiune. Pentru mai multă deslușire ănsă vomŭ raporta câte-va articele din statutele numitei bănci.

Art. 4. Societățile de creditū fonđiarū aŭ dreptŭ de a scōte obligatiuni sau titluri de ipotecă (lettres de gage).

Art. 13. Obligatiunile sau titlurile de ipotecă sūnt nominali sau la purtătorū. — Obligatiunile nominali sūnt transmisibili prin girŭ (endossement) fără uă garanție de cātū aceea ce rezultă din articeolulū 1693 alŭ codulū civilŭ (francesū).

Art. 16. Titlurile de ipotecă sūnt cu interesŭ. — În cursulū fie căru anŭ se procede la re'imbursarea lorŭ în proporție (au prorata) cu sumele efective provenite din amortimentŭ.

Art. 26. Judecatoriū nu pōtă încorda nici unŭ timpŭ de întârziere pentru plata anuităților.

Art. 29. În causă de întârziere din partea debitorulū societatea pōte în virtutea unei ordinanțe a președintelē tribunalulū civil de prima instanță și după uă așteptare de 15 zile, să se imposede de imobilele ipotecate cu cheltuelia și risculū debitorulū întârziatorū.

Procedura de espropriațiune stabilită în articeolele 33 și urm. ale decretulū 28 Martie scurtedă perderea de timpŭ și reduce fōrte multū cheltuehilo prin judecāți.

Banca fonđiară a Franței, de care vorbimŭ, după ce a optintŭ unū privilegiū în tōte țările unde nu există bancă fonđiară, prin decretulū 27 Martie, fu dotat de guvernŭ cu uă subvențiune de 10 miliōne franci, care va fi dată în proporțiune cu importanța împrumuturilorū făcute. — La 3 Martie se făcu nouē statute cari nu reforma pre cele d'ăntiū, de cāt în la ameliora. Art. 2 dice: Societatea are de scopŭ: — 1, de a împrumuta cu ipotecă proprietarilorū de imobile în tōte departamentele, unde nu există societate de creditū fonđiarū, etc. De asemenea, cu autorizațiunea guvernului, ori ce altŭ sistemŭ avēndŭ de scopŭ a facilita împrumuturi pre imobile și liberatiunea debitorilorū etc.

Capitalulū socialū alū băncei prin art. 7 fu fiesatŭ la 60 miliōne franci, care fu destinatŭ pentru garanția angajamentelorŭ și mai cu sēmă ale obligatiunilorū ipotecariū.

Astŭ capitalū prin art. 8 fu împărțitŭ în 120,000 acțiuni de câte 500 franci fie-care.

Prin art. 18 se stabili ca macsimulū împrumuturilorū făcute unei aceeași persoane să nu pōtă trece peste unū milionŭ. — Compania ne acordānd totŭ de uă dată unŭ împrumutū mai micŭ de 300 franci.

Art. 74. Întârzierea plății interesului pentru unŭ sēmestru (din partea debitorulū) face a se cere totŭ debitulū după așteptare de uă lună.

În anii 1853-54-55. Banca Franței avu rezultatele următoare:

1854.		1855.	
Productū brutū	3,930,293-47	4,462,270-29	
Cheltueli	3,127,295-25	3,694,563-04	
Căstigŭ netŭ	811,998-22	767,707-25	

Pe unŭ țeranŭ, māmī și informātū cu desambrutulū și aflau cã intrădovera unŭ țeranŭ aŭ suferitŭ uă astfelŭ de tare băne în cātū totŭ corpul, i s'a umflatŭ, și dace de trei zile în patŭ în cātū nu pōte se se misce.
 (D-le Redactoriū, în numelū umărității ve rogŭ a da publiciați astă împrejurare spre a se vedea și de guvernŭ, suprișitŭ ce se aducŭ țaranilorū de arendașii grec-care batŭ țaranii fără māsă, plătindŭ încredințatŭ și chiar de vorŭ reclama țara și ajorțelorū, dar arendașii izbucesc a se face lucrul baltă și reținândŭ ănsă și cu gura închisă la ori ce reclamare
 Premiți d-le, etc. I. N. Dinitescu.
 Bucuresci, 8 Iuliu 1863.

S'a perdut d'ne strada Stirbei-Voda o cartuză de rasă Americană...

UN ANGLAIS désire donner des leçons d'Anglais. S'adressez à M. Grant...

De vânzare. Kasa mea din max. Biserica Doamnei este de vânzare.

Odăi bine mobilate de închiriat la anul s'au la 1800. Strada Șelari No. 2...

Se caută o casă de închiriat, în oraș, în cartierul Bogdan-Bucur...

Spre cunostința Publică! Toțiștia știți că firma A. & B. Fragil...

de arendat. Proprietatea mea Beria distriktului Olt, sub prefectura...

de vânzare. Pădurea Drăgoi, cea din zona Gurii din Mexedini...

Pensionat de fete. in Ploesti. Săb-semnat să, invitat de masă din organismul...

de vânzare. O casă de locuit modernă în max. Boteans...

Spre cunostința publică. Văzându-mă plecat în calea bătrânelor...

Astăzi felul dar, fiindcă s'a mutat în noua năvăle...

de arendat. Moșia Dragomeriș din vale mi Zurbaoa...

De vânzare. Șeșe locuri în Olteniș, aproape de formă...

Ciment de Portland. PATENTU. Garantat de bună calitate...

Spre știința publică. Săb-semnat să, că cunostința de vânzare...

MASINA DE SECERAT

In toate seriile de la 6 pînă la 8 ore doritorii...

Reg: privilegiat. Azienda assicuratrice din Trieste concessionată de Înnaltul Guvern...

In urma concessiei dobîndite de onor. Guvern al Principatelor...

Iacob Lebel Agentul General. Strada nemșească No. 22, vis-a-vis casele...

De vânzare. Căsele împreună cu grădina la Union No. 8...

de arendat. Moșia Radila din distriktul Praxova...

de vânzare. Vin și Grapes komandare înșăcăt, adică de cîrînd...

de vânzare. D. Șkarlat Șarinski avînd în orașul Fokman...

Un francesu. Că s'au dobîndit și alte modeste rekomanđii...

De vânzare. Praxova din strada Olariilor din Orașul...

de vânzare. Vînză de vechi trăsuri și mobilă...

DESFACERE de marfă cu preț scăzut. Săb-semnat să am cîmpărat...

Pădure de tăiat de 383 pogoane. ne moșia Vîrteș-Kirka, sub jemiș...

de arendat. Dela Sf. George vîntor 1864, moșia Brățegăne...

S'a perdut. un zăcut de gubeni 150 cu data 863, Ianuarie 9...

Spre știința publică. La moșia Tăcuta, distriktul Vaslui...

de vânzare. Pădurea din zona Mașinilor...

Dinți artificiali. Săb-semnat să, că s'au dobîndit...

de vânzare. Vînză de vechi trăsuri și mobilă...

de vânzare. Vînză de vechi trăsuri și mobilă...